Ügyiratszám: 1944/K/2007-3.

Hiv.szám: 303B-5290/7/2007.

dr. Bujdosó Sándor

önkormányzati és lakásügyi szakállamtitkár

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

Budapest

Tisztelt Szakállamtitkár Úr!

Ön állásfoglalásomat kérte arról, hogy az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvényben (a továbbiakban: Eitv.) meghatározott „anonimizálás" pontosan milyen kötelezettséget jelent.

Tájékoztatom, hogy ez év júniusában egy beadvány kapcsán megvizsgáltam az Eitv. anonimizálásra vonatkozó rendelkezéseit, és a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvénnyel (a továbbiakban: Avtv.) való együttes értelmezése során az alábbi álláspontot alakítottam ki:

„Az Eitv. vonatkozó rendelkezései illetve ezek végrehajtása olyan kérdéseket vetnek fel, melyeket a jogalkotónak kellett volna rendeznie magában a törvényben vagy pedig végrehajtási rendelet alkotására szóló felhatalmazással. Az alapprobléma abból adódik, hogy az Eitv. nem szabályozza, kinek a feladata a határozatok anonimizálása illetve kit terhel az ezzel együtt járó felelősség. Ez annál is inkább fontos kérdés, mert az anonimizálás nem pusztán egy formalizált, technikai művelet, hanem az adatkezeléssel kapcsolatos, az adatok nyilvánosságra hozataláról szóló döntés.

Ha törvény személyes adat nyilvánosságáról rendelkezik, akkor az adat közérdekből nyilvános adatnak tekintendő, továbbá ebbe a kategóriába tartozik minden egyéb nyilvános magánadat, cégadat (Avtv. 2. § 5. pont). Az Eitv. meghatároz egy adatkört, amelyet a közzétett határozatból nem kell törölni, tehát ezek az adatok közzéteendőek, nyilvánosak. Ha a törvényi kereteken túllépve, helytelenül végzik az anonimizálást, akkor ez jelentheti például személyes adatok jogosulatlan nyilvánosságra hozatalát [Avtv. 3. § (1), (4) bekezdés]. Ez jogellenes adatkezelésnek minősül (melynek szabálysértési, büntetőjogi tényállása is van). Az anonimizálásról kifejezetten az Avtv. sem szól, viszont e tevékenység besorolható az adatkezelés fogalmába (Avtv. 2. § 9. pont). Ez jelenthet – legalábbis részben – adatfeldolgozást is (Avtv. 2. § 15. pont), ha az anonimizálást automatizálják, például egy erre szolgáló szoftvert, programot alkalmaznak. A közzététel a nyilvánosságra hozatal egy formája, így ez is adatkezelés (feltételezve, hogy a közzététel nem csak technikai művelet, hanem döntést is jelent).

Az anonimizálással, közzététellel mint adatkezeléssel kapcsolatos döntéseket az adatkezelő hozza meg (Avtv. 2. § 8. pont), és viseli az ezzel járó felelősséget. Egy adott adatkezelési folyamatban több adatkezelő és adatfeldolgozó is lehet. Az Eitv. meghatározza az adatkezelő (az adat előállítója) és az adatközlő (az adat közzétevője) fogalmát. Az adatfelelős egyértelműen adatkezelőnek minősül, az azonban nem állapítható meg, hogy az adatközlő szerv az Avtv. fogalmai szerinti adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak tekintendő-e, illetve viseli-e az anonimizálásért való felelősséget (saját maga anonimizál vagy a más szerv által végzett anonimizálást jóváhagyja).

Az Eitv. 16. §-ának (2) bekezdése szerint a gyűjteményt az OIT Hivatalának kell közzétennie. A közzétett bírósági határozattal együtt közzé kell tenni azokat a bírósági és egyéb határozatokat, melyeket a közzétett bírósági határozattal felülbíráltak vagy felülvizsgáltak [Eitv. 17. § (3) bekezdés]. Azonban a törvény nem ad világos iránymutatást arra, hogy az adat

előállítása, keletkezése, valamint a közzététele közötti adatkezelési műveletet melyik határozat esetében mely szervnek kell elvégeznie. Az Eitv. 17. §-ának (6) bekezdéséből és 19. §-ának (1) bekezdéséből az viszont kikövetkeztethető, hogy a határozatok szerkesztése, anonimizálása, sőt közzététele [nem teljes összhangban az Eitv. 16. §-ának (2) bekezdésével] az adott határozatot hozó bíróság illetve a bíróság elnökének feladata. Ezt támasztja alá a törvény indokolása is, mely szerint a határozatok közös adatbázisát az OIT Hivatala működteti, azt viszont az egyes bíróságok maguk bővíthetik.

Nem ilyen „egyszerű" a helyzet a hatósági vagy egyéb szerv által hozott határozatok összefüggésében. A fenti gondolatmenetet folytatva az a következtetés adódik, hogy az egyéb határozatokat is az azokat meghozó szerveknek kell anonimizálni és közzététel céljából megküldeni. Az Eitv. azonban erről nem szól, csupán az OIT Hivatal közzétételi kötelezettségéről rendelkezik, és valóban kérdéses, hogy a felülvizsgált, nem bírósági határozatokat az azokat létrehozó egyéb szervnek, a „közzétevő" bíróságnak vagy az OIT Hivatalának kell anonimizálnia.

A beadványhoz csatolt levelezésből kitűnően az igazságügyi és rendészeti államtitkár álláspontja szerint az OIT Hivatalának kötelezettsége, hogy valamennyi közokiratot anonimizált formában közzétegye, és ha más nem vállalja át az anonimizálás költségeit és feladatát, akkor az az OIT Hivatalát terheli. Álláspontom szerint azonban ez a törvényből egyáltalán nem következik egyértelműen, és ha ez is volt a jogalkotói szándék, akkor az erre irányuló jogalkotás nem felel meg a normavilágosság követelményének, mivel a törvény ezen része homályos, félreérthető. Az anonimizálással kapcsolatban fent kifejtettek miatt nem értek egyet továbbá az államtitkár úr azon véleményével, hogy az anonimizálás a közzététel módja, nem pedig egy külön önálló kötelezettség, vagyis irreleváns, ki anonimizálja az iratokat. Nem tartom megfelelőnek a törvény végrehajtásának azt a módját, hogy az OIT Hivatata a legkülönfélébb szervezetekkel megállapodásban rendezze az adatkezelési kérdéseket, és a határozathozó szervek szabad belátásától függjön, „vállalják-e" egyáltalán a határozatok elektronikus formában való megküldését, anonimizálását. A jogalkotónak kell gondoskodnia arról, hogy mindegyik szervezet feladata és felelősségi köre pontosan definiálva legyen, mert ezáltal biztosítható a jogszabályok megfelelő végrehajtása, és ezáltal segíthető elő a jogbiztonság.

Megnyugtató megoldást az Eitv. módosítása, kiegészítése jelentene, ezért állásfoglalásomról tájékoztatom az igazságügyi és rendészeti államtitkárt is."

A fentieken túl, kérdésére válaszolva az az álláspontom, hogy az Eitv. esetében az anonimizálás nem pusztán a nevek, címek törlését jelenti, hanem a határozat olyan kivonatolását, amely által személyes adat jogosulatlan nyilvánosságra hozatala nem történhet meg.

Budapest, 2007. november 10.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila